

DOI: <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2022-1-02>
УДК 35.316

Лахижа Микола Іванович

доктор наук з державного управління, професор,
Академія праці, соціальних відносин та туризму,
вул. Кільцева дорога, 3-А, Київ, 03187, Україна
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8676-4578>
e-mail: Lachisha@ukr.net

Качан Яна Віталіївна

кандидат наук з державного управління, доцент,
Академія праці, соціальних відносин та туризму,
вул. Кільцева дорога, 3-А, Київ, 03187, Україна
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-4078-7747>
e-mail: yana.melnik82@gmail.com

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПРАКТИКА

Анотація: Ця стаття є першою із запланованих авторами публікацій результатів дослідження правового, організаційного та інформаційного забезпечення ефективного функціонування публічного управління в Україні в умовах воєнного стану. Авторами з метою виявлення та узагальнення характерних особливостей трансформації публічної адміністрації в умовах воєнного стану здійснено аналіз нормативно-правових актів, результатів соціологічних досліджень, матеріалів сайтів органів влади України. Проведено також тематичний огляд наукових публікацій.

Червоною ниткою у статті проводиться думка про необхідність поєднання забезпечення адекватності публічного управління умовам воєнного стану та збереження демократії з метою максимальної реалізації прав та свобод громадян та їхньої активної участі в протидії ворогу. Стверджується, що правове забезпечення публічного управління в умовах воєнного стану спирається на низку нормативно-правових актів, прийнятих до початку війни.

Розкрито завдання та напрями нормативно-правового забезпечення трансформації публічного управління.

Ключові слова: Україна, воєнний стан, публічне управління, правове забезпечення, теорія та практика.

Як цитувати: Лахижа М. І., Качан Я. В. Правове забезпечення публічного управління в Україні в умовах воєнного стану: теоретичні аспекти та практика. *Теорія та практика державного управління*. 2022. Вип. 1 (74). С. 22 – 31. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2022-1-02>

Постановка проблеми. Воєнний стан в Україні уведено Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки та оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [1]. Згідно з українським законодавством, воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини та громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень. «На період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини та громадянина, передбачені статтями 30 – 34, 38, 39, 41 – 44, 53 Конституції України, а також вводиться тимчасове обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану» [1].

Військовому командуванню, органам виконавчої влади та органами місцевого самоврядування доручено запроваджувати та здійснювати передбачені Законом України «Про правовий режим воєнного стану» заходи й повноваження, необхідні для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави. Таким чином всі зусилля держави та суспільства спрямовано на організацію опору ворогові.

Поняття «публічне управління» розуміється українськими вченими як цілеспрямований вплив державного управління, місцевого самоврядування та громадських інституцій, які беруть участь в управлінських процесах. Цей термін активно використовується українськими вченими (Н. Гончарук, М. Лахижа, В. Мартиненко, Н. Нижник, І. Сурай, Ю. Шаров та інші) з початку XXI століття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні дискусія про можливість та необхідність уведення воєнного стану точилася давно під впливом агресивних дій Російської Федерації. Ця дискусія велася не лише політиками, а й вченими – представниками різних галузей науки.

Одним із предметів дискусії було правове забезпечення трансформації публічного управління в Україні в умовах воєнного стану. Увага до цього питання загострилася в умовах воєнного стану. Було проведено низку науково-практичних конференцій, тематика яких була скоригована з урахуванням нових проблем. Так, у квітні, у Львові відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Публічне управління та адміністрування в умовах війни та в повоєнний період в Україні». У травні в Тернополі проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми менеджменту та публічного

управління в умовах війни та післявоєнної відбудови України». У червні в Києві пройшла Міжнародна науково-практична конференція «Глобалізаційні виклики: урядування майбутнього». В рамках конференції пройшли дебати в режимі круглих столів. Обговорювалися такі питання: Глобальні виклики національній безпеці в умовах децентралізації системи публічного управління та адміністрування; Цифрова держава як новий тренд сучасності; Парламентаризм і політико-управлінська еліта: сучасні виклики та перспективи тощо.

Мета статті полягає у вясненні суті трансформації публічного управління в умовах воєнного стану та рівня важливості і напрямів його правового забезпечення.

Методологія дослідження передбачає комплексний системний підхід, як невіддільна частина діалектичного методу. Автори намагалися поєднати структурний аналіз з конкретно-історичним і компаративістським підходом.

Для підготовки статті використано нормативно-правові акти України, матеріали сайтів органів влади, публікації у вітчизняних та закордонних ЗМІ, матеріали соціологічних досліджень, а також власні спостереження авторів, пов'язані з діяльністю органів державної влади.

Виклад основного матеріалу

Осмислюючи зміни системи публічного управління в Україні в умовах воєнного стану, доцільно провести аналіз процесу посткомуністичної трансформації, яка має значні відмінності в країнах Європи, що особливо помітно порівнюючи колишні республіки Радянського Союзу та держави Центральної Європи. Цей аналіз свідчить, що для пострадянських країн одним із гальмівних факторів була імперська позиція Росії, яка різко посилилася у XXI столітті. Помітним фактором була і примиренська позиція великих західних держав, які не хотіли порушувати статус-кво через сировинну залежність від Росії та побоювання її військової потуги. Така позиція, наприклад, яскраво проявилася у відмові входження України до НАТО (2008 рік), нерішучій реакції на захоплення Росією українського Криму та розпалювання війни на Донбасі з 2014 року.

У багатьох публікаціях українських вчених в період 2014-2022 років звучала думка, що умови перманентної війни з агресором ставлять перед українською державою завдання пошуку такої моделі виживання, яка б поєднувала в собі пріоритети національної безпеки з демократичними принципами та свободами громадян. Приклади такого поєднання шукали серед сучасних країн, згадуючи досвід Ізраїлю. Вченими зроблено висновок, що віддаючи шану допомозі західних партнерів, українці мають розраховувати на самих себе в пошуку нової моделі держави, яка б відповідала не лише актуальним викликам у питаннях безпеки, але й принципам демократії [2].

В умовах воєнного стану перед суспільством і державою гостро стоїть завдання життєзабезпечення. Росія підступно намагається добити українську економіку, руйнує інфраструктуру, знищує житлові будівлі. Тому, як наголошують українські політики, «Зараз варто робити все можливе, аби наша держава зберегла свій потенціал і максимально рятувала економіку, переходила у новий формат роботи й трансформувалася. Сьогодні це має бути головною метою для всіх державних інституцій» [3].

Поєднання завдань забезпечення оборони країни та розбудови демократії стало важливим завданням для авторів нових правових актів. Так, секретар Ради національної безпеки та оборони України Олексій Данілов, виступаючи на пленарній сесії «Координація в умовах сучасних безпекових викликів» у рамках конференції керівників закордонних дипломатичних установ України «Дипломатія 30. Стратегія сильної держави» у грудні 2021 року заявив, що розбудова демократії – непростий процес, який ускладнюється в умовах війни, а передбачувана російська агресія не обмежується лише військовим виміром. «Головна ціль для них – це внутрішня дестабілізація нашої країни» [4]

Інтенсивну розбудову власної системи оборони Україна розпочала після захоплення Росією Криму, стимулюванні сепаратистів на Донбасі та погроз захопити незахищені території Сходу (від Харкова) та Півдня країни. Спочатку зусилля концентрувалися на відновленні боєздатності військ, що потребувало не лише організаційних та технологічних дій, а й внесення змін до нормативного забезпечення (уточнення ролі силових структур, покращення мобілізаційних можливостей та соціального захисту військових тощо).

У грудні 2014 року Верховна Рада України внесла зміни до закону про Раду національної безпеки і оборони, посиливши її вплив на прийняття рішень у ситуаціях, що загрожують національній безпеці. У 2015 році ухвалено зміни до концептуальних нормативно-правових актів стратегічного рівня – Стратегії національної безпеки України та Воєнної доктрини України. Нова Стратегія національної безпеки України та військова доктрина не просто змінили, а навіть замінили на протилежні попередні підходи та принципи. Нові пріоритети зорієнтовані на співпрацю з Європейським Союзом та НАТО, визначивши Росію як джерело загроз і агресії. Основними цілями цієї Стратегії є: мінімізація загроз державному суверенітету та створення умов для відновлення територіальної цілісності України у межах міжнародно визнаного державного кордону України, гарантування мирного майбутнього України як суверенної та незалежної, демократичної, соціальної, правової держави, утвердження прав і свобод людини й громадянина, забезпечення нової якості економічного, соціального і гуманітарного розвитку, забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу та формування умов для вступу в НАТО.

Основними напрямками державної політики національної безпеки визначено: відновлення територіальної цілісності України; створення ефективного сектору безпеки й оборони; підвищення обороноздатності держави, реформування та розвиток розвідувальних, контррозвідувальних і правоохоронних органів; реформування системи державного управління, нова якість антикорупційної політики; інтеграція в Європейський Союз; особливе партнерство з НАТО; забезпечення національної безпеки у зовнішньополітичній сфері; забезпечення економічної безпеки; забезпечення інформаційної безпеки; забезпечення кібербезпеки й безпеки інформаційних ресурсів; забезпечення екологічної безпеки [5]

У новій воєнній доктрині відверто проголошено Росію противником, відзначено ймовірність широкомасштабного використання нею військової сили проти України. Для протидії такому вторгненню передбачено забезпечення фі-

нансування оборони не нижче 3% ВВП, пріоритетною названо закупівлю нових зразків озброєнь, професіоналізацію армії тощо.

У лютому 2015 року прийнято Закон України «Про військово-цивільні адміністрації», які передбачалося створювати у звільнених територіях Донецької та Луганської областей для забезпечення життєдіяльності територіальних громад в період до наступних виборів.

У травні 2015 року прийнято Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [6], який визначає зміст правового режиму воєнного стану, порядок його введення та скасування, правові засади діяльності органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану, гарантії прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб. Закон, зміни до якого вносилися регулярно (2015 р. – 1 раз; 2016 р. – 1 раз; 2018 р. – 2 рази; 2020 р. – 1 раз; 2021 р. – 2 рази; 2022 р. – 11 раз станом на кінець вересня), став головним документом, який регламентує особливості правових засад діяльності органів влади у воєнний час. Зміни до закону стосувалися широкого кола питань, зокрема: особливостей державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях, електронних комунікацій, основ національного спротиву, критичної інфраструктури, державних гарантій, відповідальності за порушення законодавства, соціальних послуг, цивільного захисту, функціонування державної служби та місцевого самоврядування тощо.

Стратегічне значення має Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)», радикальність якого підтверджує прагнення тодішньої української влади чітко визначити та задекларувати орієнтири [7].

Аналіз правового забезпечення публічного управління в Україні в умовах воєнного стану дозволяє зробити висновок, що воно проводиться на основі Конституції України, згідно з європейськими принципами й стандартами та з максимальним збереженням основних свобод і прав громадян.

На цьому наголошується й у схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки: «Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейською Спільнотою з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), ця Стратегія ґрунтується на спільних цінностях, а саме: дотриманні демократичних принципів, верховенстві права, належному врядуванні. У статті 3 Угоди про асоціацію належне врядування визначається як один з основних принципів для посилення відносин між сторонами. Україна продовжуватиме політичні, соціально-економічні, законодавчі та інституційні реформи, необхідні для ефективної реалізації Угоди про асоціацію» [8]. Метою цієї Стратегії проголошено побудову в Україні спроможної сервісної та цифрової держави, яка забезпечує захист інтересів громадян на основі європейських стандартів та досвіду.

Україна постійно наголошувала на своїй європейській ідентичності, вказуючи, що з європейськими народами нас єднають насамперед найважливіші для українців речі: цінність життя та демократія. «Війна в Україні – це війна в цілому за цінності: життя, демократію, свободу. Тож це війна в усьому світі», – зазначив Президент України Володимир Зеленський в інтерв'ю CNN та Reuters 1.03.2022 року [9].

Правовою основою введення воєнного стану є Конституція України, Закон України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII від 12 травня 2015 року та Указ Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, затверджений Верховною Радою України. Відповідно Указу Президента, у зв'язку із введенням воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану можуть обмежуватися окремі конституційні права і свободи людини і громадянина, зокрема право на вільне пересування, таємницю листування, телефонних розмов, недоторканість житла, свободу думки і слова, заборону на втручання в особисте життя, виборчі права. В жодному разі в умовах воєнного стану не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 Конституції України.

Прикладом такого підходу, що поєднує максимальне забезпечення прав громадян з вимушеними обмеженнями частини з них, може бути регламентація діяльності органів влади. Так, Закони України «Про військово-цивільні адміністрації» (2015 р. зі змінами) [10] та «Про правовий режим воєнного стану» (2015 р. зі змінами) [11] регламентують організацію діяльності військових адміністрацій, як тимчасових державних органів, які утворюються Президентом на територіях, де впроваджується воєнний стан, з метою забезпечення додержання вимог Конституції та законів України.

Водночас варто зазначити складність такого поєднання та політичну боротьбу, яка була особливо помітною після 2014 року. Невдалі спроби того часу внесення радикальних змін до Законів України «Про основи національної безпеки України» та «Про організацію оборонного планування» свідчили про гальмування окремими політичними силами реформ публічного управління, що здійснювалися з метою переходу від пострадянських до європейських управлінських норм і процедур. Значні дискусії тривали й щодо необхідності введення воєнного стану. Навіть напередодні російського вторгнення Верховна Рада обмежилася затвердженням Указу Президента України «Про введення надзвичайного стану в окремих регіонах України».

З 1 січня 2022 року повністю уведено в дію норми Закону України «Про основи національного спротиву», що значно посилило спроможність української держави чинити опір агресору. Цей Закон визначив правові та організаційні засади національного спротиву, основи його підготовки та ведення, завдання і повноваження сил безпеки та сил оборони та інших визначених цим Законом суб'єктів з питань підготовки і ведення національного спротиву. Метою національного спротиву є підвищення обороноздатності держави, надання оборони Україні всебічного характеру, сприяння забезпеченню готовності громадян України до національного спротиву [12].

Проведений нами аналіз дозволяє зробити висновок, що готовність української влади та суспільства до опору агресору визначається наслідками цілеспрямованої роботи протягом тривалого періоду 2014-2022 року. За цей час Україна уклала договір про Асоціацію з Європейським Союзом, прийняла низку необхідних нормативно-правових актів, активно проводила інформаційну підготовку до можливої війни.

Варто згадати й Постанову Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 165 «Деякі питання реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб», якою зупинено строки надання адміністративних послуг суб'єктами їх надання та видачу дозвільними органами документів дозвільного характеру на час воєнного стану в Україні. Таким чином було враховано реалії воєнного часу [13].

В умовах війни зросли вимоги до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Проте на розв'язання питань налагодження ефективної управлінської системи й забезпечення громадян послугами впливають як воєнні загрози, так і ситуація з кадрами. Їхній регламентації було присвячено Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану» від 12 травня 2022 року № 2259-IX. Головні зміни спрямовані на термінове забезпечення їхньої мобільності та функціональності, при чому довелося поступитися вимогами щодо запобігання корупції. Зокрема, встановлено, що «у період дії воєнного стану особи призначаються на посади державної служби, посади в органах місцевого самоврядування, посади керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, комунальних підприємств, установ, організацій керівником державної служби або суб'єктом призначення, сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради, начальником відповідної військової адміністрації без конкурсного відбору, обов'язковість якого передбачена законом, на підставі поданої заяви, заповненої особової картки встановленого зразка та документів, що підтверджують наявність у таких осіб громадянства України, освіти та досвіду роботи згідно з вимогами законодавства, встановленими щодо відповідних посад» [14].

Висновки

Проведений нами аналіз дозволяє зробити висновок, що готовність української влади та суспільства до опору агресору визначається наслідками цілеспрямованої роботи протягом тривалого періоду 2014-2022 року. За цей час Україна уклала договір про Асоціацію з Європейським Союзом, прийняла низку необхідних нормативно-правових актів, активно проводила інформаційну підготовку до можливої війни.

Суттєве значення для розвитку країни мали результативні реформи газового сектору, банківської системи, державних закупівель, бізнес-середовища, патрульної поліції та децентралізацію, як дозволили створити передумови для європейського розвитку країни. Повільними названо боротьбу з корупцією, реформу судової системи, земельну реформу, приватизацію та реформування

державних підприємств, а також реформу державної служби. Ці напрями реформ обґрунтовано піддавалися критиці, як всередині країни, так і нашими західними партнерами. Українська влада усвідомлює велике значення діалогу із суспільством та важливість залучення інституцій громадянського суспільства і громадян до протидії ворогу.

В умовах війни та введення воєнного стану відбулася передбачувана централізація влади в руках Президента та Ради Безпеки та Оборони. Створення військових адміністрацій дозволило оперативно розв'язувати проблеми. Водночас зросла роль громадянського суспільства, яке впливає на владу, активізуючи її зусилля для опору.

Важливо відзначити, що у нормативних документах регламентовано, що уведені обмеження прав та свобод громадян і спрощення функціонування державного апарату будуть чинними лише в період воєнного стану.

Продовжується також робота по поглибленню європейських та євроатлантичних перспектив України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про введення воєнного стану в Україні. Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

2. Демократія в умовах війни: досвід Ізраїлю для України. Аналітичний центр «Обсерваторія демократії». URL: <https://od.org.ua/demokratiya-v-umovah-viyni-dosvid-izraily/>

3. Разумков Д. Україна сьогодні: як стабілізувати життя в умовах війни. Українська правда. 24.05.2022. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/razumkov/628c603c53e85/>

4. О. Данілов: Розбудовувати демократію непросто, в умовах війни – це ще складніше. Рада національної безпеки і оборони України. 22.12.202. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/5196.html>

5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України». Указ Президента України від 26 травня 2015 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2872015-19070>

6. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12 травня 2015 року N 389-VIII. URL: https://ips.ligazakon.net/document/T150389?an=164&ed=2022_01_27

7. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору). Закон України від 7 лютого 2019 року № 2680-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text> № 2680-VIII

8. Деякі питання реформування державного управління України. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text>

9. Україна воює за цінності свободи й демократії, тому розраховує на підтримку цивілізованого світу – Президент. Президент України. Офіційне представництво. 1 березня 2022 року. URL: <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-voyuue-za-cinnosti-svobodi-j-demokratiyi-tomu-rozra-73273?sv>

10. Про військово-цивільні адміністрації. Закон України 3 лютого 2015 року № 141-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>

11. Про правовий режим воєнного стану. Закон України 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

12. Про основи національного спротиву. Закон України 16 липня 2021 року № 1702-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>

13. Деякі питання реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 165 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/165-2022-%D0%BF/ed20220309#Text>

14. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану. Закон України від 12 травня 2022 року № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text>

Стаття надійшла до редакції 24.10.2022

Стаття рекомендована до друку 10.11.2022

Mykola Lakhyzha, Doctor of Public Administration,
Academy of Labour, Social Relations and Tourism, Kiltseva road, 3-A, Kyiv, 03187, Ukraine
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8676-4578> e-mail: Lachisha@ukr.net

Yana Kachan, Ph.D. in Public Administration,
Academy of Labour, Social Relations and Tourism, Kiltseva road, 3-A, Kyiv, 03187, Ukraine
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-4078-7747> e-mail: yana.melnik82@gmail.com

LEGAL SECURITY OF PUBLIC ADMINISTRATION IN UKRAINE DURING THE CONDITIONS OF MARTIAL STATE: THEORETICAL ASPECTS AND PRACTICE

Abstract. This article is the first and planned publication by the authors of the results of the study of legal, organizational and informational support for the effective functioning of public administration in Ukraine under martial law. In order to identify and generalize the characteristic features of the transformation of public administration under martial law, the authors analyzed normative legal acts, the results of sociological research, and materials from the websites of Ukrainian authorities. A thematic review of scientific publications was also conducted.

The red thread in the article is the idea of the need to combine ensuring the adequacy of public administration to the conditions of martial law and preserving democracy with the aim of maximally realizing the rights and freedoms of citizens and their active participation in countering the enemy. It is argued that the legal provision of public administration in the conditions of martial law is based on a number of normative legal acts adopted before the beginning of the war.

The tasks and directions of regulatory and legal support for the transformation of public administration are revealed.

Keywords: *Ukraine, martial law, public administration, legal support, theory and practice.*

In cites: Lakhyzha M. I., Kachan Ya. V. (2022). Legal Security of Public Administration in Ukraine during the Conditions of Martial State: Theoretical Aspects and Practice. *Theory and Practice of Public Administration*, 1 (74), pp. 22–31. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2022-1-02> [in Ukrainian].

REFERENCES

1. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24 liutoho 2022 roku № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> [in Ukrainian]
2. Demokratsiia v umovakh viiny: dosvid Izrailiu dlia Ukrainy. Analitychnyi tsentr «Observatoriia demokratsii». URL: <https://od.org.ua/demokratiya-v-umovah-viyni-dosvid-izrailiy/> [in Ukrainian]
3. Razumkov D. Ukraina sohodni: yak stabilizuvaty zhyttia v umovakh viiny. Ukrainska pravda. 24.05.2022. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/razumkov/628c603c53e85/> [in Ukrainian]
4. O. Danilov: Rozbudovuvaty demokratsiiu neprosto, v umovakh viiny – tse shche skladnishe. Rada natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy. 22.12.202. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/5196.html> [in Ukrainian]
5. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 6 travnia 2015 roku «Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 26 travnia 2015 roku. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2872015-19070> [in Ukrainian]
6. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu. Zakon Ukrainy vid 12 travnia 2015 roku N 389-VIII. URL: https://ips.ligazakon.net/document/T150389?an=164&ed=2022_01_27 [in Ukrainian]
7. Pro vnesennia zmin do Konstytutsii Ukrainy (shchodo stratehichnoho kursu derzhavy na nabuttia povnopravnogo chlenstva Ukrainy v Yevropeiskomu Soiuzi ta v Orhanizatsii Pivnichnoatlantynchoho dohovoru). Zakon Ukrainy vid 7 liutoho 2019 roku № 2680-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text> № 2680-VIII [in Ukrainian]
8. Deiaki pytannia reformuvannia derzhavnoho upravlinnia Ukrainy. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 lypnia 2021 r. № 831-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian]
9. Ukraina voiue za tsinnosti svobody y demokratsii, tomu rozrakhovuie na pidtrymku tsyvilizovanoho svitu – Prezydent. Prezydent Ukrainy . Ofitsiine predstavnytstvo. 1 bereznia 2022 roku. URL: <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-voyuye-za-cinnosti-svobodi-j-demokratiyi-tomu-rozra-73273?sv> [in Ukrainian]
10. Pro viiskovo-tsyvilni administratsii. Zakon Ukrainy 3 liutoho 2015 roku № 141-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text> [in Ukrainian]
11. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu. Zakon Ukrainy 12 travnia 2015 roku № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian]
12. Pro osnovy natsionalnoho sprotyvu. Zakon Ukrainy 16 lypnia 2021 roku № 1702-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text> [in Ukrainian]
13. Deiaki pytannia realizatsii prav, svobod i zakonnykh interesiv fizychnykh ta yurydychnykh osib. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 liutoho 2022 r. № 165 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/165-2022-%D0%BF/ed20220309#Text> [in Ukrainian]
14. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo funktsionuvannia derzhavnoi sluzhby ta mistsevoho samovriaduvannia u period dii voiennoho stanu. Zakon Ukrainy vid 12 travnia 2022 roku № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text> [in Ukrainian]

The article was received by the editors 24.10.2022

The article is recommended for printing 10.11.2022